

s 6. letom povečini še silno nežni po telesu in duhu, a v mestih in industrijskih krajih bomo itak ustanavljali otroška zabavišča, da vzamemo roditeljem kriz z ramen! Kdor bi zaprl še tista vrata, ki bodo skoz nje uhajali posebno »duševno razviti« (bolje: kletaviti) otroci pod 7. letom, ta bo pač našim dobrim malčkom podaljšal nebesa na zemlji; včasih in naposled še malo žerjavice iz pekla jim tako ne uide v tej dolini šentflorjanski!

Novi šolski zakon nam skoraj gotovo prinese štirirazredne meščanske šole, kakor to tudi predlaga naše poverjenstvo UJU v načrtu »Zakona«. S tem bodo na naših meščanskih šolah odpravljene takozvani nastavniki razredi, ki so itak nekaka polovičarska uredba in ne sodijo v okvir dokončne organizacije meščanskih šol. Takó pa tudi izenačimo meščanske šole tostran in onostran Sotle, ki nas še vedno preveč loči, posebno v kulturnih zadevah.

Utrdivši si itakó mejno črto začetnega pouka s 7. letom starosti in sprejemajoč v zakonski načrt edino le tip štirirazredne meščanske šole, si oglejmo situacijo, ki bi vanjo zašla naša meščanska šola, ako jo tudi v bodoče naslonimo na 5. šolsko leto osnovne šole.

1. Učenci meščanske šole bi svojo šolsko obveznost končali že s 3. razredom; zakaj osnovno šolo bi posečali 5 let, a celotna šolska obveznost — po osnutku »Zakona o nar. šolah« — je le 8 let. Izpustno izpričevalo bi torej moral dobiti učenec že koncem 3. razreda meščanske šole in 4. razred meščanske šole bo naenkrat spet nekaj privesek kakor sedanjí nastavniki razred.

2. Ako se preseli učenec iz Prekmurja ali Hrvatske v našo meščansko šolo, ali ga naj uvrstimo za 1. razred nižje, kakor bi ga morali po njegovem izpričevalu, in to samo vsled tega, ker je tam »preko« vstopil že iz 4. šolskega leta v meščansko šolo in ne iz 5. šol. leta, kakor bi moral pri nas.

3. Poverjenstvo UJU predlaga soglasno s »Prosvetnim odborom« v načrtu »Zakona o nar. š.«: »V I. letnik učiteljskega vstopajo dijaki, ki z uspehom dovrše 4. razrede srednje šole, ozir. 4. razredno meščansko šolo.« Ker vstopajo v srednjo šolo učenci že z dovršenim 4. šolskim letom, bodo torej vstopali na učiteljske iz srednje šole za eno leto mlajši učenci nego iz meščanske šole. In še nekaj izrečemo s tem: da je srednja šola v 4 letih predelala za eno šolsko leto učne snovi več nego pa meščanska šola.

4. V srednje šole vstopajo učenci po dovršenem 4. šolskem letu, v meščansko šolo pa eno leto pozneje, t. j. po dovršenem 5. šolskem letu. Ako torej učenec na srednji šoli izpodrsne na prvem klinu, se ravno prav uлови v meščansko šolo, ki bi ostala še v bodoče zatočišče ponesrečencev.

Navedeni pomisleki nas privedejo do odločitve: Tudi v Sloveniji (Dalmaciji) kakor po drugod v Jugoslaviji naslonimo meščansko šolo na dovršeno 4. šolsko leto osnovne šole, t. j. v meščansko šolo sprejemamo otroke z 11. letom starosti, ako se prične pouk na osnovni šoli s 7. letom.

»Tako pojde meščanska šola spet rakovo pot!« utegne prvi hip marsikdo vzoriti. A le počasi po kamenju! Res bi nazadovali, ako bi ostala meščanska šola dolžnostna šola, ki morajo vanjo vstopati učenci, dovršivši z zadostnim uspehom 4. šol. leto in prekoračivši 11. leto starosti. S tem navideznim nazadovanjem moramo pa takoj zvezati drugo zahtevo: meščanska šola bodi izborna šola! Samo boljše, ali vsaj dobri učenci bi se sprejemali v meščansko šolo po dovršenem 4. šolskem letu in s temi bi nadaljevali učno snov približno tam, kamor smo morali posegati daleč nazaj z učenci iz 5. šolskega leta, ki jih je (avstr.) meščanska šola morala sprejemati vse vprek, da so le pokazali na izpričevalu svoj »zadostno«.

»Da ob sprejemanju učencev ne bodo izpričevala iz osnovne šole edino odločilna, o tem smo si čisto na jasnem; zakaj to merilo je tako raznoliko, da bi se, poslužujoč se edino le tega sredstva, dogajale učencem očitne krivice. Ali naj se torej uvedejo sprejemni izpiti, ali pa naj se pošiljajo po, recimo, treh mesecih učenci nazaj v osnovno šolo, ako so pokazali premalo sposobnosti in zrelosti? Čim pravilneje rešimo to, tem bolje: sprejemni izpiti naj se uvedejo — kakšni naj bodo ti izpiti, to je spet posebno vprašanje! — in tudi poizkusni meseci ne bodo odveč, kakor se to na srednji šoli že s pridom vrši; zakaj sicer bi res utegnili uplahniti nivo dosežanje meščanske šole, in pa otrok bi se iz mnogoštevilnejšega

4. šolskega leta nabralo toliko, da bi bil nemogoč intenzivnejši strokovni pouk. Sicer pa bi bilo o načinu »rešetanja« treba napisati posebno poglavje.

Za danes sem hotel podpreti le trditev:

Meščanska šola bodi po vsej Jugoslaviji štirirazredna in na splošno enotno organizovana;

vanjo vstopajo učenci, ki so predelali učno snov 4. šolskega leta s povsem dobrim uspehom,

in ako se šolska obveznost prične s 7. letom, se izvrši prehod v meščansko šolo z 11. letom starosti.

Iz naše organizacije. Društvene vesti.

+ Savinjsko učiteljsko društvo zboruje v torek, 24. t. m. ob 2. uri pop. na Vrnskem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopsi. 3. Predavanje tov. F. Rosensteina o Čebelarstvu. 4. Predavanje tov. I. Jakšeta o »Šolstvu v Napoleonovi Iliriji in Črnem grabnu«. 5. Predlogi. Pevci in pevke, pripravite se dobro! — Predsednik.

+ Učiteljsko društvo za celjski okraj priredi svoj majniški izlet v nedeljo, dne 22. t. m. na Laško, kjer bodo kot gost prisostvovali zborovanju tamkajšnjega bratskega društva. Po zborovanju skupni obed (ne banket), popoldne pa izlet v bližnjo okolico. Radi obeda naj se blagovoli vsak priložiti pri to. Četini na Laškem do 20. t. m. Da se snidemo vsi, pričakuje odbor.

+ Okrajno učiteljsko društvo v Ljubljani zboruje v soboto, 21. maja t. l. ob 6. uri zvečer na šoli pri sv. Jakobu.

Dnevni red: 1. Pouk o geometriji. Predava g. prof. Fr. Jeran.

2. Slučajnosti. K točni in mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

+ Kranjsko učit. društvo zboruje v četrtek dne 2. junija popoldne ob 2. uri v šol. posloplju v Kranju.

Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev.

2. Razgovor o dnevnem redu letošnjí okrajni učit. konferenci.

3. Volitev odbora in delegatov za UJU poverjenstvo Ljubljana.

4. Nasveti in predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

+ Radovljsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 9. maja t. l. na Bledu. Udeležencev je bilo 63. Po pozdravu tov. predsednika smo se porazgovorili o podrobnem učnem načrtu iz zgodovine in zemljepisja za 1., 2. in 3. šolsko leto. — Odobrili sta se sledeči resoluciji: Omožene učiteljice naj imajo iste doklade kot neomožene, in starejšim vpokojencem — učiteljem naj se zviša pokojnina na toliko kakor imajo sedaj vpokojeni. Nadzornik g. Turk priporoča, da bi imel na prihodnjem zborovanju kdo predavanje o telovadbi posebno z ozirom na novo poveljevanje. — Pri pevski vaji se je pokazalo, da se bo dal napraviti lep pevski zbor.

+ Mariborsko učit. društvo je zborovalo 12. maja ob srednji udeležbi. Podpredsednik tov. Tomažič pozdravi novi članici Fabjan in Pirkmajer. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita i odobri. Odobre se ukrepi odbora na razne došle dopise. Ker je učiteljsko meščanskih šol izstopilo vsled ustanovitve lastnega društva iz našega društva, smo s tem izgubili tudi nekaj članov iz odbora. Zato so se vršile nadomestne volitve principijelno s listki. Predsednikom je bil izvoljen tov. Tomažič, podpredsednikom Malenšek, odbornicam pa Milka Bračičeva.

Za učiteljski odsek je poročal njegov načelnik tov. Kožuh. Vsled raznih težavnih ovir se je delovanje tega odseka nekoliko zapoznelo. Ko so pa bile ovire premagane, se pa deluje sedaj prav živo. Odsek je imel do sedaj tri sestanke z učiteljskim naročanjem in sicer 14. in 24. aprila ter 8. maja. Bili so od strani naročanja prav dobro obiskani — do 80 udeležencev. Predavali so o prav primerni snovi tov. Grčar, Rakuša in Humek. Prihodnji sestanek se izvrši v nedeljo dne 22. t. m. Želeli je, da bi učiteljsko številnejše posečalo te sestanke in spoznavalo gibanje svojih prihodnjih tovarišev in tovarišice. (Kaj pa dela ljubljanski učiteljski odsek? Opomba poročevalca.)

Poročilo pedagoškega odseka je izostalo, ker je bil njegov načelnik Šilih odsoten. Okrajna (mestna) učiteljska knjižnica se sedaj urejuje in bodo knjige v najkrajšem času na razpolago.

Sklene se, da pristopi naše društvo z enim deležem k »Učit. zdraviliškemu domu«. Pri prihodnjem zborovanju pa se bodo pobirali prijave posameznikov in bode naš blagajnik tov. Alt eventualno prevzel pobiranje in odpošiljanje mesečnih obrovov. Naš lasten interes zahteva in tudi naša čast, da se prijavljam več članov za to akcijo.

Soglasno se odobri po odboru odposlan predlog za širši sosesvet o omogočenju z učitelji poročenim tovarišicam v organizaciji kakor tudi glede delokroga ožjega sosesveta.

Z izstopom učiteljskega iz skupine uradniške organizacije, kakor je sklenil ožji sosesvet, se naše društvo nikakor ne strinja. S tem se prepada ne premosti, ampak poglobi, kar ne bode v prid ne inteligenci, ne narodu, ne državi. Zlasti na meji ne neobhodno potrebno — brez oziroma na to, da imamo tudi neke materialne usodnosti in udobnosti, ako smo skupaj — skupno delovanje inteli-

gence. Čudili smo se, da je zopet o tej nikakor ne malenkostni stvari zopet odločil ožji sosesvet, dast je vedel, da se v kratkem sestane širši sosesvet.

Ugotovi se, da 12 tovarišev in tovarišice ni prejelo za lansko leto nad 50 številčk »Popotnika«. Zadevo se bode poskusilo urediti z upravnikom.

Sprejme se predlog, da nai »Tovariš« kot stanovski glasilo obvešča člane organizacije o razpisanih mestih — četudi ne v inseratnem delu. To interesira nas vse.

Sklene se pozvati še neveljanjeno učiteljsvo in otroške vrtarice za pristop k društvu. V bodoče se bode imelo v evidenci, kdo ne poseča brez tehtnega vzroka zborovanj. Proti koncu je več — zlasti tovarišev — odšlo. Nekateri so imeli vzrok za drugo aktualno predavanje. A pod to pretevo so pa drugi odšli po svojih poteh.

Koncem junija je skupen izlet v Falo in v Ruše.

Vestnik meščanskih šol.

+ Celjski odsek društva učiteljske meščanskih šol je imel sestanek dne 7. t. m. v Krškem. Pusti dnevi so se umaknili zopet solncu, ki je itak veselo razpoloženo tovarišev in tovarišice še pomnožilo, ko so se vozili ob Savinji in Savi. Po prisrčnem pozdravu na kolodvoru smo bili prica telovadnemu nastopu deklic in dečkov krške meščanske šole, ogledali smo si razstavo risb in žen. ročnih del ter bogato zbirko učil. Ni nam mogoče reči, kaj nam je bolj ugajalo, ali globoko tovarišstvo Krčanov, ali ljubki nastop deklic in dečkov, ali razstava. Za učila pa smo tovarišice na krški mešč. šoli kar zavidali. Koliko srca, koliko truda!

Po razmotrivanju stanovskih in šolskih vprašanj, ki pridejo v razgovor še pri drugih dveh odsekih in odboru, smo se podali v okolico. S srečno izbrano točko smo si ogledali pred seboj razprostrto Posavje in bili gostje krškega meščanskosolskega učiteljskega, ki mu bodi še tu izrečena prisrčna zahvala.

Le slaba polovica tovarišev in tovarišice se je odpeljala še isti dan proti domu. Ostali so se razlili po okolici ali pa si ogledali nalašč za ta dan določeno otroško igro »Krojaček - junaček«. Zopet nam manjka besed, da bi mogli dati pravi izraz občutkom, ki smo jih imeli. Skratka, trenutki na Krškem nam ostanejo neizbrisni.

Izreden uspeh pri letošnjih spomladnih izpiti je dosegla pred izpraševalno komisijo v Mariboru deška meščanska šola mariborska. Izmed učiteljskega imenovanega zavoda se je udeležilo izpitov za meščanske šole sedem tovarišev, ki so vsi prestali izpit in sicer: Fran Ferjančič (strok. izp. 1. skupina), Viktor Rodč (strok. izpit 1. skupina), Josip Resman (dodat. izpit iz slov. učnega jezika 1. skup.). Milan Vanda (strok. izpit 2. skupina), Drag. Humek (dodat. izpit iz sloven. učnega jezika 3. skup.). Vilko Šušteršič (strok. izpit iz petja in violine), Janko Lavrenčič (strok. izpit iz telovadbe). Gotovo je redek slučaj, da bi se podalo v tako nevarnost iz enega zavoda toliko nevstrašnih bojnikov. Še večja znamenitost je, da so zastopane vse skupine s petjem in telovadbo vred. Najbolj omenljive vredno je pa dejstvo, da se je kampanje udeležil tudi ravnatelj, ki je s tem pokazal, da mora učiteljsvo enega zavoda biti v žalosti in veselju solidarno. Izpit je seveda istoveten z žalostjo — Balon pa z veseljem! V sv. Pismu je pa zapisano: Komur je dano umeti, nai ume.

Prosimo pojasnila. Iz krogov učiteljskega meščanskih šol smo doznali sledeče: Nekateri izmed izprašanih strok. učiteljev in učiteljic so imeli izpit samo z nemškimi učnim jezikom. Vzroki temu so bili različni, a so za nas slučaj popolnoma brez pomona. Višji šol. svet se je postavil na stališče, da morajo dotičniki sedaj, ko imamo svojo narodno slovensko državo, dokazati, da so zmožni pač učevati tudi v slovenskem jeziku, oziroma morajo napraviti dodatni izpit iz slovenskega učnega jezika. Zahteva je popolnoma pravična in bi ne razburjala nikogar, ki sodi po resnici in pravici. Treba je pa, da velja taka zahteva za vsakogar. brez izjeme. Prejšnji višji šol. svet v tem pogledu menda ni bil popolnoma tankovesten. Pravijo, da je neke na severni strani Slovenije ravnateljica, ki ima v prej omenjenemu ozirom pomankljiv izpit. V boju za svoje mesto je zmagala proti tovarišici, ki je imela popoln izpit, mnogoletno prakso na meščanski šoli in je bila boljša kvalificirana od nje. Radi boljšega umevanja bodi omenjeno, da je bila gori navedena ravnateljica izpočetka članica odnatega učiteljskega društva, da je pa med kompetenco izstopila. Če je pristopila k Slomskovi zvezi, ne vemo, če bi pa to trdili, bi gotovo ne storili smrtnega greha. Ob koncu koncev je bila stalno nameščena! »Nemestitvenem dekretu nima oblagatne klavzule: »Ker imate sicer usposobljenostni izpit za 1. skupino meščanskih šol, a niste izprašani za poučevanje v slovenskem jeziku, se Vam naroča, da položite do 30. novembra 1921. dodatni izpit v smislu člena 14.« Vsi drugi tovariši in tovarišice imajo v dekretu tak ali podoben dostavek. Dotična ravnateljica vodi sicer nemški zavod in se v družbi nemških učiteljic trudi, da bi obdržala to nemško posest neokrnjeno, a slovensčina je tam vendar obvezen predmet in nemške učiteljice so bile tudi pozvane k dodatnim izpitom. Če je vsa zadeva resnična — in o tem ne dvomimo — bi bila pač potrebna pojasnila, ki bi ugledu oblasti prav nič ne škodovali.

Podatki o meščanskih šolah. V 14. številki »T.« sem prosil vse tov. ravnatelje in tovarišice ravnateljice, naj mi do majnika odgovore na nekatera vprašanja, ki se tičejo statistike sloven. meščan. šolstva. Dolej sem dobil take izkaze komaj od tretjine šol. Ponovno torej prosim

za navedene podatke. Delo je opravljeno v nekoliko minutah in ima za nas velik pomen. Ne bomo brezbržni v takih vprašanjih. Prosim!

D. H.

Iz Jugoslavije.

— Seja širjega sosesveta UJU poverjenstva Ljubljana se je vršila v torek 17. t. m. v magistratni dvorani v Ljubljani po dnevnem redu, ki smo ga priobčili v predzadnji številki našega glasila. Razen dveh so se seje udeležili vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev. Obširnejše poročilo priobčimo v prih. številki.

— Komisija za izdelavo načrta enotnega šolskega zakona za vso našo državo, ki zboruje že od 8. t. m. v Beogradu, je sprejela načelo štirirazredne meščanske šole, ki naj usposablja našo mladino za praktično življenje in za vstop v razne strokovne šole. Ravnatoko se razširijo na vso državo otroški vrtci. Vse stalne učiteljske službe se bodo oddajale s skupnim razpisom. Imenovanja izvrši ministrstvo za prosveto na podlagi ternopredlogov okrajne komisije, ki ga prouči centralna komisija, v kateri ima tudi Udruženje jugoslovanskih učiteljev svoje zastopstvo. Učiteljsvo je popolnoma enakopravno ostalim državnim uradnikom. — Za zidanje in vzdrževanje šol skrbi šolska občina iz svojega proračuna. Siromašnim občinam pomaga država. Država garantira za zidanje in vzdrževanje šol na ta način, da izplačuje vsak mesec dvanaštine po proračunu onim občinam, ki naj bi dajale šolam, kar jim pripade po proračunu.

— Dopusti. V zadnjem času se je pojavila med učiteljsvom ostra kritika proti »dopustnikom«, to je onim učiteljem, ki se nahajajo na bolezenskem dopustu. Njihovo število je precej visoko. Od začetka tekočega leta do 30. aprila je bilo na dopustu 84 učiteljev in 246 učiteljic. Akoravno nikdo ne dvomi, da je ogromna večina teh dopustov opravičena, so jih vendar gotovi ljudje zlorabili za brezvestno protišolsko agitacijo. Da se izvede stvar na čisto, je Višji šolski svet sklenil, da se bodo dopustniki v bodoče klicali k nadpregledu pri Višjem šolskem svetu. Sklenil je tudi, da se v bodoče dovoljujejo učiteljicam porodni dopusti le za osem tednov. Dopusti izven naše države so dovoljeni le, če se odpustnik pred odhodom javi. Potne troške za nadpregled učiteljev nosi šolska uprava le, če se izkaže, da je učiteljska moč v resnici bolna, v negativnem slučaju pregleda trpi potne troške učitelj sam.

— Zdravstvena preiskava učiteljsčnikov. Višji šolski svet je sklenil, da ima vse kandidate, ki so prestali sprejemni izpit za učiteljske, preiskati šolski zdravnik. Zdravstveni odsek izda predpis, katere bolezni izključujejo kandidata za učiteljski stan.

— Ureditev nagrad. Na seji višjega šolskega sveta dne 7. t. m. je bilo sklenjeno, da se uredi prejemki (nagrade) za veroučitelje-dušne pastirje in učiteljice ženskih ročnih del na nesistemiziranih mestih, dalje prejemki začasnih učiteljic ženskih ročnih del na sistemiziranih mestih ter učiteljev za proučevanje na ekskurzijskih šolah in se določijo za tovrstno učiteljsvo potnine in obrednine sedanjim razmeram primerno.

— Petje in telovadba obvezna predmeta. Višji šolski svet je sklenil, da sta petje in telovadba pri usposobljenostnih izpiti na učiteljskih obvezna predmeta za tiste, ki so posečali petje in telovadbo kot učiteljski. Tudi abiturienti srednjih šol bodo kot učitelji morali polagati izpite iz telovadbe, petja in glasbe. Usposobljene moči iz telovadbe in petja imajo pot kompetenti prednost pred drugimi.

— Usposobljenostni izpiti na državnem moškem učiteljsku v Mariboru. Na državnem moškem učiteljsku v Mariboru so prestali v letošnjem pomladanskem roku sledeči kandidati in kandidatkinje usposobljenostni izpit: a) z meščanske šole: Debelak Zofija, Vanda Milan, Miklavc Pavla, Fajdiga Palmira, Kamenšek Ana, Koser Julija, Fink Konrad, Ferjančič Franc, Rode Viktor, Rozman Marija (z odliko) in Pečjak Rudolf. b) z ljudske šole: Lešnik Jože, Jošt Darinka, Pečnik Cirila (z odliko), Janšovec Franc, Hočevan Ciril, Šabec Angela, Kostanješek Angela, Piano Mara, Novak Mara, Črnko Draže, Kotnik Josip, Kosl Ema (z odliko), Šumliak Ivan (z odliko), Dominkuš Makso, S. Frangeš Evfrozina, Haberman Fr. Gačnik Janko (z odliko). Specijalni izpit iz petja in goslanja je napravil Šušteršič Viljem. c) Specijalni izpit iz telovadbe za ljudske in meščanske šole je napravil Lavrenčič Ivan. Razen tega je položilo 7 kan-

d'atov(inj) dopolnilni usposobljenostni izpit za slovenski učni jezik na meščanskih, 10 kandidatov(inj) pa na ljudskih šolah.

— **»Slovenski učitelj, glasilo Slo-m-škarjev ni več strokovno glasilo učitelj-stva.** Tako je odločil višji šolski svet v svoji zadnji seji, ko je podaljšal rok vlaganja prošnje za mesto Maribor, češ, da razpis ni bil objavljen v kakšnem strokovnem glasilu. Razpis teh mest sicer res ni bil objavljen v »Tovarišu« in tudi ne v »Popotniku«, pač pa je bil objavljen v četrti številki »Slovenskega učitelja«, ki je izšla koncem aprila. Iz tega torej sledi, da se »Slovenski učitelj« ne smatra več strokovnim glasilom učiteljstva. To si naj zapomnijo tisti okrajni šolski sveti oziroma tovariši nadzorniki, ki objavljajo razpise služb v »Slovenskem učitelju«, ne pa v naših strokovnih listih. Za mariborskega nadzornika g. Finka pa je značilno, da je razpisal mesta v glasilo svoje organizacije, ne pa v glasilo organizacije učiteljstva. Nekateri pravijo, da je s tem hotel koristiti sedaj nastavljenemu učiteljstvu v Mariboru. »Slovenski učitelj« ni dosti razširjen in bilo bi malo prosilcev. Drugi pa trdijo, da je ravno s tem hotel opozoriti samo svoje somišljenike na ta mesta.

— **V zadnji številki »Učit. Tovariša«** je objavljen razpis strokovnega tečaja za izobrazbo učiteljev obrtno-trgovskih predmetov na obrtnih nadaljevalnih šolah. Tečaj se bode vršil na tehnični srednji šoli v Ljubljani od 8. julija do 6. avgusta t. l. Prošnje za udeležbo na omenjenem tečaju je vlagati potom šolskih vodstev do 31. maja t. l. na ravnateljstvo tehnične srednje šole v Ljubljani. — Odbor ljubljanskega učiteljskega društva pozivlja svoje člane in članice, da se v obilnem številu udeležijo tega tečaja. Izprašanih učiteljev za poučevanje na obrtno-nadaljevalnih šolah primanjkuje čim dalje bolj, posebno jasno se je videlo to zlasti v tekočem šolskem letu, ko se je bila otvorila zopet obrtno-nadaljevalna šola. V prihodnjem šolskem letu bode pomankanje izprašanega učiteljstva še večje zlasti, če se otvori obrtno-nadaljevalna šola z nereduciranim poukom za vse obrtne vaje. V interesu obrti in napredka te šole je, da se čim večje število učiteljstva udeležijo razpisnega tečaja. Merodajni činitelji naj bi mislili tudi na zopetno uvedbo risarskih tečajev za učiteljstvo obrtno-nadaljevalnih šol; tudi učiteljev-risarjev bode nedostajalo.

— **Obrtne nadaljevalne šole.** Pod tem naslovom je priobčil tovariš članek, v katerem pozivlja učiteljstvo obrtno-nadaljevalnih šol k skupnemu nastopu. K stvari pripominjam, da tako društvo obstoji za učiteljstvo obrtnih nadaljevalnih šol za bivšo Kranjsko. Če se ne motim, je bil voljen predsednikom tovariš D. Humek, sedanjí ravnatelj meščanske šole v Mariboru. Svetujem, da se društvo oživi in pravila v smislu sedanjih razmer preuredi. V ta namen bi bilo dobro, da pri- ležje delegati posameznih okrajev, kjer so obrtno-nadaljevalne šole k skupnemu sestanku v začetku meseca septembra v Ljubljano (ali drugam), ter si tam zadevo uredi tako, da bode odgovarjala današnjim razmeram.

— **Vsa cenjena šolska vodstva širom** naše lepe Slovenije se pristrčno prosijo, ako blagovolijo poslati podpisani vodstvu po eno in če mogoče tudi več različnih, že rabljenih razglednic dotičnih krajev, katere razglednice bi izvršno služile pri pouku domoznanskega oziroma zemljepisnega pouka, ker celjski otroci, vzgojeni v prejšnjem velenemskem duhu, pač še ne morejo imeti dosti pojma o lepoti naših krajev v Sloveniji. Z zaprosenimi razglednicami bi se pa dala ta vrzel kaj lepo izpopolniti. Razglednice se prosijo poslati uradno, v kuverti. Za blagohotno upoštevanje te pristrčne prošnje se priporoča in zahvaljuje že vnaprej vodstvo mestne deške osnovne šole v Celju.

— **Poučno predavanje o zasedenem ozemlju.** Glavna podružnica Jugoslovenske Maticе v Ljubljani priredi meseca junija t. l. v enajstih največjih mestih naše države predavanje o našem zasedenem ozemlju. Predaval bode vseučilišni profesor dr. Fran Ilesič, predavanje bo pojasnjevalo okoli 100 skioptičnih slik z Goriške, Trsta, Notranjskega, Istre in Koroškega. Pred in po predavanju bo pel dr. Kozinov kvartet (Dr. Kozina, Stegnar, Završan in Kragl) najlepše slovenske lirčne, umetne in narodne pesmi. Predavanje združeno s koncertom se vrši v Osijeku, Novem Sadu, Beogradu, Kragujevacu, Nišu, Skoplju, Sarajevu, Mostarju, Kotorju, Dubrovniku in Splitu. Tako hoče naša Jugoslov. Matica zainteresirati vso našo javnost širom kraljevine za naše neodrešene brate in sestre. Krasno zasnovane-

mu podjetju naše Maticе ki bo poleg glavnega namena tudi mnogo pripomoglo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju Srbov, Hrvatov in Slovencev, želimo največjega uspeha. Na pot odidejo 30. maja.

— **Iz Murske Sobote.** Z odlokom višjega šolskega sveta v Ljubljani je bilo prepovedano poučevanje verouka v prekmurščini. Katehet Kranz, ki se je po svojem poročevalcu v »Slovencu« jasno izrazil, da je njegova edina želja, da čim prej zapusti Prekmurje in odide na Madžarsko, poučuje naprej v prekmurščini. Kleklove »Novine« pišejo povodom tega odloka sledeče: »Kar pa je najbolj graje vredno, je odlok višjega šolskega sveta, da se prekmurški katekizem takoj odpravi iz šol in uvede slovenski katekizem, ki ga je izdala Jugoslovenska tiskarna.« Med vrstam je povedano, da je izšel ta odlok radi tega, da se proda zaloga slovenskih katekizmov, ki se nahaja na civilnem komisariatu v Murski Soboti. — Res pa je, da poučuje kaplan Kranz še nadalje v prekmurščini to, da bi on rad izpečal še nerazprodano zalogo vtihotapljenih prekmurških katekizmov. »Novine« nadalje pišejo, da se odpravlja sedaj katekizem, ko se bliža šolsko leto h koncu. Podlaga te irditve je, da se je na gimnaziji v Murski Soboti poučevalo po prekmurškem katekizmu in se poučuje i sedaj po izdanem odloku višjega šolskega sveta.

— **Iz Zatičine.** Šolska mladina je tukaj napravila dne 5. t. m. lepo šolsko veselico v društveni dvorani, obstoječo iz deklamacije, petjem in igro: »Mojskra Klara«, katera je tako dopadla občinstvu, da se je morala v nedeljo 8. t. m. in danes 9. t. m. — v dan semnja — na splošno željo zopet ponoviti. Vselej — trikrat — je bila velika dvorana nabit polna, kar znači, da so se take šolske veselice in predstave ljudstvu zelo priljubile. — Krasen uspeh je zlobo vse navzoče zelo zadovoljil in je sploh obilega obiska v gmotnem obziru prav izdatno pripomogel, da dobi »Jugoslovenska Matica« od tega dohodka znaten del v svoj prid in baš tako tudi fond za podporo šolske mladine. Vse — ponoviti moram — prav vse točke, ki so bile na sporedu, so se izvršile prav izvršno. Otroci so zelo lepo deklamirali, prav lepo peli in izvršno igrali. Osobito »palčki« so svoje vloge mojstrsko izvršili, kar moramo javno priznati in pohvaliti. Otroci so izrazito lepo govorili, da je bilo veselje jih poslušati. Petje nas je kar očaralo, kajti tako lepega šolskega petja mladine se malokje sliši. — Gospod Gorišek, nadučitelj-voditelj, je glede tega ponka zares imeniten učitelj in gojitelj petja, zakaj vsa šolska mladina poje kaj lepo, in sicer tako, da to petje poslušalce prav elektrizira. — Velik trud je imelo vse tukajšnje učiteljstvo s poukom z ozirom na to veselico in vse se je izvršilo prav izborno. Pohvaliti moram vse na velikem trudu: šolsko mladino, gosnodične učiteljice Leskovec, obe sestrí Erjavec, g. učitelja Kraševica in osobito g. voditelja Goriška, ki si je pridobil venec slave kot vodja te veselice. Pohvaliti na moramo tudi tamburaše, ki so dobro svirali. — Le tako naprej!

— **Iz Pristave.** Dne 24. pr. m. priredilo je naše učiteljstvo šolsko slavnost, pri kateri so malčki pevski in igrokazne točke kakor tudi deklamacije izvedli res prav dobro, posebno, če pomislimo, da je bil to njih prvi nastop. Srečno roko je imelo učiteljstvo pri izboranju snovi, ki je bila kakor nalašč prirojena za narodno mlačne kraje kakor je Pristava. Le naprej ga. Mušičeva in gdčna. Goričanova! Vaše delo mora in bo rodilo sad. — Ne moremo pa lahko umeti, zakaj se šolske prireditve tudi obdačujejo. Dohodek je itak malenkosten, pa še navadno (kakor v Pristavi) namenjen revnim šolarjem in Jugoslovan-ski Matici. Morda bi poverjenstvo UJU z dobro besedo kaj doseglo. Šolske prireditve bi se pomnožile, namen pa je v vsakem oziru idealen.

— **Iz Metlike.** Učenci in učenke VII. razreda metliške šole so bili priredili 4. in 5. maja pod nadzorstvom razredne učiteljice tov. Ande Benkove in nadučitelja tov. Konrada Barleta majniški izlet v Adlešiči, Bojance in Črnomelj. Prišedši v četrtrek pod mirak v Adlešiči, sta izlet-nike pokrepčala z gorkim čajem ondodni nadučitelj tov. Božo Račič in njegova gošpa. Ko so si šolarji ogledali okolico, so šli v grad Podbrežje, kjer jih je sprejel čez noč pod svojo gostoljubno streho graščak g. Peter Rauch. Tu so bili zopet jako lepo pogosteni. Gospod in gospa sta si na vso moč prizadevala, da se je šolska mladež kar najbolje veselila in zabavala. Tu, v nekdanji viteški dvorani, je podal tov. Račič izletnikom kratko zgodovino o Podbreškem gradu. Drugo jutro je krenila

mladež na Bojance. Spemljala sta jo tov. B. Račič in P. Rauch, ki je bil med potoma vedno od dečkov in deklic obkrožen, katere je s svojim humorjem zabaval. Na Bojancih sta izletnike prav pristrčno sprejela tovariš Aleš Šostarič in njegov brat. Nato so šli k pravoslavni maši. Po končani službi božji so opazovali pred cerkvijo kolo, katerega so plesale brike pravoslavne Bojanke. Potem je tovariš Šostarič razdelil izletnike po dva in dva skupaj ter jih dirigiral v posamezne hiše, ki so se bile že poprej izrekle, da jih bodo pogostile. Ta dan, Jurjevo, je namreč na Bojancih največji praznik v letu. Mladina je bila kljub razmeroma težki poti kar najbolje razpoložena. Neumorno je prepevala narodne pesmi, kar je prebivalcem močno ugajalo. Še prehitro je potekel čas, ko se je bilo treba posloviti od nadvse ljubeznivih bratov Šostaričev ter jo mahiniti v Črnomelj in od tu nazaj v Metliko. Uprava Benediktove lesne industrije je bila tako naklonjena, da je dala brezplačno na razpolago uporabo gozdne železnice od Bojanc do Črnomlja. Izletniki so se vrnili v Metliko sicer malo utrujeni, drugače pa švrsti in zdravi. Ne morejo pozabiti teh lepih izletnih dni. Bodi izrečena tem potom vsem, ki so se izkazali mladim izletnikom tako naklonjeni, kar najtoplejša zahvala.

A. B.

— **Izpit za poučevanje slovenske stenografije** na srednjih šolah je napravil v Ljubljani Rudolf Rakuša, učitelj na šoli ajtersberg-Krčevina.

— **Sromlje pri Brežicah.** V nedeljo, dne 8. t. m. se je vršil v Sromljah prvi rodbinski sestanek, ki je bil jako dobro obiskan. Govoril je tukajšnji začasni šolski vodja »O sporazumnem delu doma s šolo«. Poslušalci so z zanimanjem sledili govorniku.

— **Dne 24. maja** je državni praznik sv. Cirila in Metoda.

— **Tov. Josip Pajtlar,** učitelj v Pekrah pri Limbušu, naznanja, da se radi visokih cen tvarine za nagačenje ne bavi več s tem delom. Dobiva pa kljub temu še vedno naročila, a jih ne more izvršiti, ker nima potrebnih snovi.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Anton L. — Članek prejeli, a ga ne moremo uporabiti za naš list.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjenistva I. ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Štev. 804.

Razpis učnih mest na ljudskih šolah v Mariboru.

Po naročilu višjega šolskega sveta z dne 10. maja 1921, štev. 6065, se podaljša v Uradnem listu (letnik III, štev. 37.) za vložitev prošnje določen rok — štev. razpisa 549 — za 14 dni, in sicer do

21. majnika 1921.

Okrajni šolski svet (oddelek za mesto) v Mariboru dne 12. maja 1921.

Predsednik: dr. Lajnšič, I. r.

ČEVVLJI najlepše oblike in ČEVVLJI najboljše kakovosti

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19. Telefon 157.

Cenik franko zavoj: veljaven od 1. maja 1921 naprej do preklica.

moški, chevreau z robom	črni	rujavi	moški, gojzerski hribovci	črni	rujavi
boks z robom	K 590—	660—	ženski, boks z lak-kapico in	—	680—
boks z robom, polov.	580—	600—	robom	590—	680—
za štrpaco:			la boks z robom, pol.	520—	610—
moški, teletina, brez kapic,			la boks z robom polo-	—	640—
okovani	490—	—	vični, škotska fasona	—	—
pitling z robom	—	530—	teletina z robom (štra-	470—	510—
pitling okovani z žebli	—	530—	pacni)	—	—
kravina z robom	490—	—	belo platno: visoki K 420—, polovičarji	—	—
kravina brez kapic,	—	550—	K 370—, izrezani z zapono K 320—.	—	—
okovani z žebli	—	—			
kravina s kapicami in	470—	510—			
podkvami	—	—			

Po meri izdelani čevlji veljajo 10% več.

Naročila po pošti se izvršijo najvestneje in se odpremi blago isti dan po povzetju.

Za najvestnejšo izdelavo jamčim in prevzamem predčasne defekte v brezplačno popravilo.

Vsi izdelki so najboljše ročno delo iz lastne delavnice.

Za našo mladino!

Najprimernejša darila otrokom so mladinske knjige. V ta namen priporoča **Učiteljska knjigarna** v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«, in sicer:

Engelbert Gangl: Spisi za mladino, I., II., III., IV., V., VI. zvezek po	K 12—
Andrej Rapč: „I., II., III., V., VI. zvezek po	12—
Mišjakovi Julče: „I., II., III., IV., V., VI. zvezek po	12—
Ivo Trošt: Moja setev. Spis za mladino, I. in II. zvezek po	12—
Pav. Flerč: Iz mladih let. Spis za mladino, I. in II. zvezek po	12—
Babica pripoveduje. Spis za mladino po	12—
Marko Šenjanin: Slovenski Robinson	15—
Nadalje:	
Rab. Tagore: Povestice	12—
Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi	30—
Cvetko Golar: Prelepa Vasiljica	12—
Bob za mladi zob (pesmice)	12—
Dr. Ivan Lah: Dore	10—
Oton Župančič: Sto ugank (pesmice)	3—
Mark Twain: Mali klatež	brož. K 26— vez. K 32—
Franc Rojec: Tončkove sanje (igrice)	20—
Ewald Bolka: Dvonožec	K 50— 56—
Fran Levstik: Martin Krpan	20—
Ivan Albrecht: Mlada greda (pesmice)	40—
Jos. Pavčič: Našim malčkom (Malim pianistom)	40—
Nemcova: Češke pravljice (II. zvezek)	K 11— 16—
France Bevk: Pastirski pri kresu in plesu	12— 20—
Moj zverinjak	20—

Razen tega vse šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po K 5—, 6—, 8/40. 9—, 25—, 30—.

z

Novo!

Fran Levstik, zbrani spisi za mladino. Priredila: Fr. Erjavec in P. Flerč. Ilustroval: Anton Koželj.

Broš. 46 K, elegantno vez. 54 K.

Novo!

Šolski list.

Od šolskega lista je na razpolago samo še 3. štev. II. stopnje (Rapč) cena 14 K in 2. štev. III. stopnje (Flerč) cena 14 K.

V prid Učiteljskemu konviktu:

Žirovnik: Narodne pesmi, I. II. in III. stopnja cena 5 K.

Marolt: Narodne himne in domorodne pesmi za mladino.

Te himne so odobrene od višj. šol. sveta za šolsko uporabo.

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12 kron.